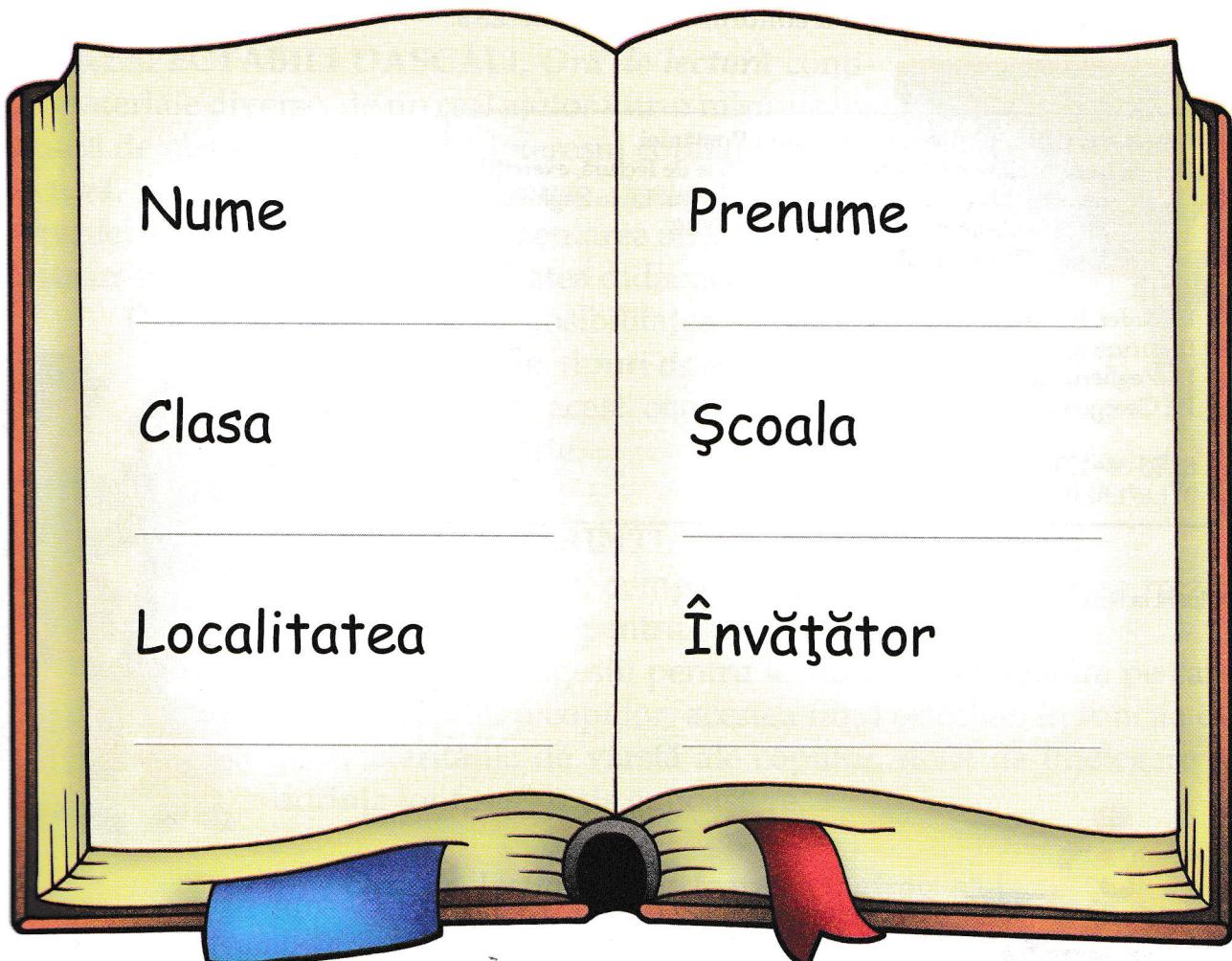

Ora de lectură

• Texte literare • Fișe de lectură • Exerciții • Jocuri •

Clasa a III-a

Cuprins

Frunza (<i>Emil Gârleanu</i>)	5
Mi s-a terminat caietul (<i>Mircea Sântimbreanu</i>).....	10
Sfârșit de toamnă (<i>Vasile Alecsandri</i>).....	15
Unde a zburat rândunica (<i>Titel Constantinescu</i>).....	20
Aleodor Împărat (<i>Petre Ispirescu</i>)	24
Legenda Mănăstirii Putna (<i>Legendă populară</i>)	31
Iarna (<i>Barbu Ștefănescu Delavrancea</i>)	35
Amintiri din copilărie. Cu uratul (<i>Ion Creangă</i>)	39
Iarna pe uliță (<i>George Coșbuc</i>)	43
Fetița cu chibriturile (<i>Hans Christian Andersen</i>)	48
Fiind băiet păduri cutreieram (<i>Mihai Eminescu</i>)	53
Musca la arat (<i>Alexandru Donici</i>)	57
D-l Goe (<i>I.L. Caragiale</i>)	60
Cuore (<i>Edmondo de Amicis</i>).....	64
La cireșe (<i>Ion Creangă</i>)	68
Prinț și cerșetor (<i>Mark Twain</i>)	72
Mă rog... (<i>Mihai Beniuc</i>)	78
Fișă pentru lecturile lunii.....	79
Invitație la lectură	80

Frunza

Emil Gârleanu

S-a desfăcut din mugur, într-o dimineață caldă a începutului de primăvară. Cea dintâi rază de soare s-a împletit pe dânsa ca o sărmă de aur, făcând-o să tremure de fericirea unei asemenea atingeri. Ziua întâi i s-a părut scurtă, și apropierea nopții o mâhni. Lumina se stinse, răcoarea o făcu să se zgribulească, să se vâre între celelalte și să aștepte, ațipind, până a doua zi, venirea soarelui.

Cu ce revărsare de strălucire se ridică stăpânitorul lumii până sus, pe cer! Raza se coborî din nou, și toată ziua, încălzită, frunza se scăldă în albastrul văzduhului.

În scurtă vreme se desfăcu mare, verde, mai frumoasă ca toate, mai sus decât celelalte, tocmai în vârf. De deasupra îi cădea lumina, dedesubt se ridică, până la ea, mireasma crinilor albi, singuratici, cu potirul plin de colbul aurului mirosoitor.

Un ciripit străin o miră. și cea dintâi rândunică, venită de departe, tăie albastrul ca o săgeată, încurjă copacul de câteva ori cu strigăte de bucurie, apoi se aseză pe streașina casei, cântând mereu...

Dar într-o dimineață raza de soare nu mai veni. Cerul rămase acoperit de nori. Cea dintâi picătură de ploaie o izbi rece, greoaie. Câteva zile a plouat. Nici rândunele nu se mai vedea. Dar miroșul crinilor, seara, se împrăștia puternic, umed: o amețea.

După zilele acestea, lipsite de scânteiere, soarele răsări într-o dimineață înfocat, vârsând parcă flăcări, încălzind totul în câteva clipe. Raza o fripse. În după-amiază zilei acesteia, o pasare cu pene verzi și galbene, un scatiu, veni, moleștit de căldură, de se furișă sub dânsa, la umbră, la adăpost. și frunza se bucură, acoperi cum putu mai bine pasărea; iar aceasta ciripi, întâi înăbușit, din gușă, apoi mai prelung, mai dulce, cum nu auzise frunza cântec.

și în fiecare zi pasărea venea să se ascundă de căldura cotropitoare, în fiecare zi frunza o ferea, și seara cântecul se împrăștia vesel.

Cât n-ar fi dat acum frunza pe o picătură de ploaie! Dar norii fugeau goniți de vânturile din înălțimi; cerul de sticlă, înflăcărat, uscase totul. Crinii nu mai miroseau; când și când, rozeta, care își scutura semința coaptă, împrăștia mireasma ei în zorii unora din dimineți. Prea multă lumină, prea multă căldură.

Nopțile senine, cu crai nou, cerul spuzit de stele o fermecau. Ar fi vrut să fie veșnic noapte...

Pasărea venea mereu, câteodată și noaptea rămânea acolo, ațipind, cu căpușorul sub aripă.

Și trecu mult până ce, odată, vântul de toamnă începu să bată. Zilele erau mai răcoroase, nopțile mai reci; cerul arareori curat. Puternic sufla vântul tomnatic! Apusurile erau ca

sângel și parcă înroșeau și pământul. Frunza își simți puterile slăbite; cu greu putea să ție piept vântului, care o clătina în toate părțile; câteva tovarășe, smulse, fluturără prin aer, apoi fuseseră duse departe.

Pasarea venea mai rar, nu mai cânta, și asta o măhnea cumplit.

Frunza Tânjea, se îngălbenea; celelalte, de pe același copac, parcă se îngălbeniseră și mai repede. Începuseră să cadă. Frunza auzea mereu, de acolo, din vîrf, foșnetul cobitor al tovarășelor ce o părăseau, strecurându-se ușor, ca o șoaptă, ca o rugăciune, așternându-se jos, într-un lăvicer, pe deasupra căruia vântul alerga grăbit.

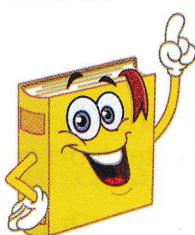
De dimineață până seara, și noaptea, frunzele cădeau întruna. Unele mai repezi, altele mai domoale, legănându-se în aer ca o aripă de fluture, aninându-se de ramuri ca cerând ajutor; numai într-un târziu, dându-se învinse, cădeau, îngropându-se între celelalte.

Într-o dimineață se sperie. În tot copacul rămăsese numai ea! Ramurile goale se loveau unele de altele, tremurând ca de frig. Deasupra, cerul cu nori greoi ca de bumbac; în largul lui, stoluri întregi de păsări plecau în sir; atunci băgă de seamă că și cuiburile rândunelelor rămăseseră goale.

Un fior o străbătu și se gândi la pasarea pe care nu o văzuse de câteva zile. În clipele acestea, când parcă se cutremura la gândul că poate și dânsa va trebui să se desprindă, să moară, ca și celelalte, vederea prietenei pe care o adăpostise atâtă i-ar fi fost de ajutor.

Și pasarea parcă auzi chemarea tovarășei de altădată; veni, dar se opri puțin, pe o altă ramură, ca și când n-ar fi cunoscut locul obișnuit în care cântase; apoi își luă zborul și, în trecerea grăbită, fără să întoarcă măcar capul, lovi cu vîrful aripiei frunza care, de-abia mai ținându-se, căzu la rândul ei.

Și lăvicerul de jos se mai îngroșă, din ce fusese, cu această, cea din urmă, frunză moartă.

Vocabular

mireasmă = miros plăcut și puternic răspândit de flori;

potir = cupă din metal prețios cu gura largă și cu marginile răsfrânte; (aici) parte a unei flori sub formă de cupă;

colb = praf;

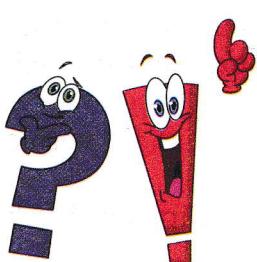
scatiu = pasare cântătoare mică, foarte vioaie, cu ciocul puternic, penele verzi-gălbui, cenușii pe spate, iar pe aripi cu două dungi negre;

rozetă = (aici) cupa crinului;

a Tânji = a duce dorul;

cobitor = care vestește o nenorocire;

lăvicer = covor țărănesc din lână care se aşterne pe jos, se pune pe perete sau pe lăvită; (aici) covor de frunze.

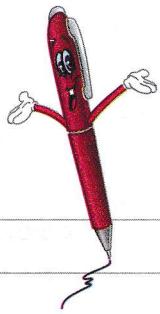

Stiați că...

- Emil Gârleanu s-a născut la Iași?
- Frunza face parte din volumul *Din lumea celor care nu cuvântă*?
- În opera sa, autorul surprinde lumea viețuitoarelor pe care le înzestră cu trăiri și sentimente omenești?

Fișă de lectură

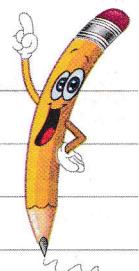
Titlul textului citit:

Autorul:

Personaje:

Transcrie din text prima zi de viață a frunzei:

Scrie un alt titlu potrivit textului:

Completează spațiile folosind cuvintele din paranteză:

Textul narativ este textul prin care sunt _____ fapte, întâmplări sau _____, într-o succesiune de _____.

Poate fi în _____ și în _____.

(**timp, reale, imaginare, povestite, versuri, proză**)

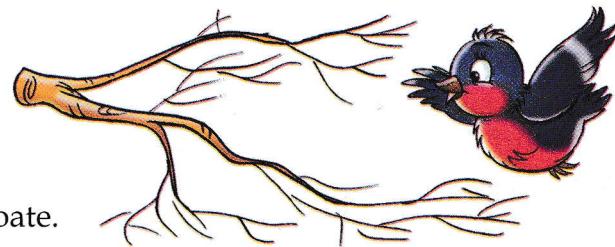

Exerciții

1

Ordonează ideile respectând trecerea anotimpurilor, aşa cum reiese din text:

- Frunza Tânjea, se îngălbenea.
- De-abia mai ținându-se, căzu la rândul ei.
- Într-o dimineată se sperie.
- Raza o fripse.
- Se desfăcu mare, verde, mai frumoasă ca toate.
- Se cutremura la gândul că va trebui să se desprindă.
- Cea dintâi picătură de ploaie o izbi rece, greoaiă.
- Ar fi vrut să fie veșnic noapte.
- S-a desfăcut din mugur, într-o dimineată caldă.
- Frunza își simți puterile slabite.

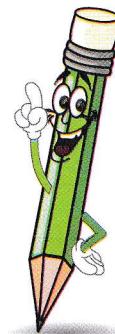

2

Unește expresiile cu sensurile potrivite din coloana alăturată:

căldură cotropitoare
noptile senine, cu crai nou
cerul spuzit de stele
frunzele cădeau, aninându-se de ramuri
se cutremura la gândul

- se speria, se înfriçoşa
- se agățau
- arșiță copleșitoare
- acoperit de stele
- lună-nouă

3

Expresia „apusurile erau ca sâangele” poartă numele de comparație.
Găsește câteva comparații în text și transcrie-le:

4

Încearcă să creezi și tu comparații, pornind de la expresiile:

- obrajii roșii ca _____
- harnică precum _____
- ochi albaștri ca _____

Scrie care sunt semnele caracteristice anotimpurilor din viața frunzei, aşa cum reies din text:

● Primăvara _____

● Vara _____

● Toamna _____

În expresiile „apropierea nopții o măhni”, „ziua i s-a părut scurtă”, „să tremure de fericire”, autorul atribuie frunzei trăiri și sentimente omenești, o personifică. Găsește și transcrie personificări din text:

Descrie în câteva rânduri prietenia dintre frunză și pasăre:

Citește mai multe povestiri de Emil Gârleanu
în „Lecturi suplimentare clasa a III-a”
Editura JOY

Mi s-a terminat caietul

Mircea Sântimbreanu

Ia te uită! S-a terminat... și doar alătăieri l-am cumpărat?!

Uimirea băiețelului din clasa a III-a era neprefăcută. Nu, nu aveam de-a face cu unul dintre aceia care pitesc caietul în ghiozdan și zic cu nevinovăție:

— Mi s-a terminat caietul, tovarășe învățător. N-am putut scrie tema. N-am avut pe ce...

Caietul cu pricina se isprăvise, cu adevărat! Ciudat însă: s-a împuținat — ce zic eu? — s-a topit, da, acesta era cuvântul potrivit, s-a topit ca o zăpadă sub razele soarelui. Nu mai rămăsese din el decât o pojghiță de caiet, la umbra celor două copertă... Toate celelalte file și-au luat zborul, smulse parcă de un vânt ciudat... La ceilalți copii foile caietului nu zboară, nu mor, nu se topesc văzând cu ochii.

Atunci ce s-a întâmplat cu acest caiet? Ce rău ascuns i-a împuținat foile? Trebuia dezlegat acest mister! Cu orice preț. Dacă e o molimă necunoscută până acum, și ea se întinde și molipsește toate caietele din clasa a III-a, din toată școala, din toate școlile?

Așa mă frământam într-una din zilele trecute, martor fiind la exclamația băiatului.

— Caietul se terminase, nu încăpea îndoială. Mă uitam la copertile uscate, ca niște aripi jumulite, fără puteri...

Și, în timp ce căutam sădezleg misterul, auzii chiar lângă mine un clinchet de bicicletă. Am tresărit.

— Cine a intrat cu bicicleta în clasă?

— Eu.

Vorbea o foaie de caiet. Ciudat! O foaie cu pătrățele, exact ca cele din caietul ce-l aveam în mână.

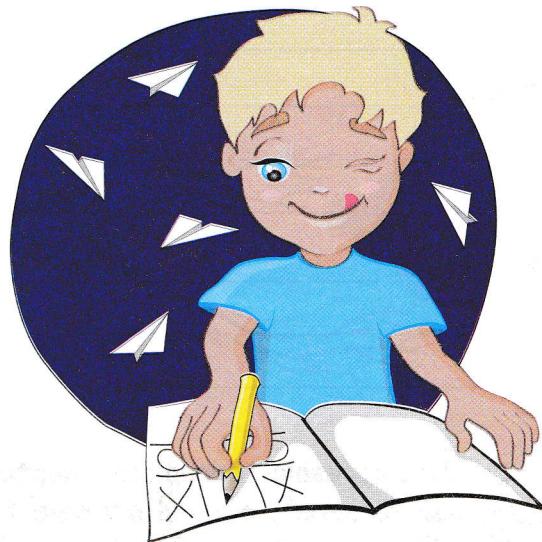
— Mă plimb de alătăieri, continuă foaia. Și nu sunt singură, căci n-am plecat la o plimbare oarecare, ci într-o adevărată cursă de cicliști. Sunt însă singura care am mai rămas pe drum. Poate pentru că roata din față e nițel în „opt” și n-am nici să. A uitat băiețașul să mi-o deseneze. Dar nu-i nimic... Noi, foile de hârtie, putem pedala și aşa. Priviți, am încălecat pe-o roată și v-am spus povestea toată...

„Așadar, molima caietului a fost pasiunea pentru desen a stăpânului”, îmi ziceam, încercând să-mi dau seama cam câte biciclete o fi trimis în turul clasei ciclistul nostru când, deodată, un zbârnăit ce cobora și se îngroșa, îmi îndreptă cercetările în altă direcție. Spre tavan. Era un avion.

— Ciudat! am exclamat. Aterizezi pe un caiet?!

— De aici am plecat, aici mă întorc. Aceasta e aerodromul meu obișnuit. Priviți ce aripi am, ce fuzelaj, ce coadă... Vă place zborul meu lin, elegant? Dar câtă străduință a trebuit din partea constructorului, nu mă întrebă?!? Câte modele și câte zboruri de încercare!... Aproape că i s-a terminat caietul. Dar mi se pare că vă deranjez cu zbârnăitul meu. Văd că sunteți îngândurat...

— Da. Fac o socoteală, am răspuns. Caietul a avut alătăieri 50 de file. Cinci-sase biciclete,

cinci-șase aeromodele fac cel mult o duzină de foi... în vânt, ca să zic aşa. Dar unde or fi pierit celelalte? și cărți

În aceeași clipă, cineva sună din corn, aşa cum sunau altădată poștașii.

— Poșta?

— Da, o poștă demodată. Sunt un biletel care își caută adresa. Am plecat din caiet „F.F. urgent”, conținând câteva rândulete, dar m-am împotmolit. Am ajuns la un punct mort. Catedră îi zice. „Iată, deci, cum se împarte vina”, cugetam, continuând să adun în minte filele descoperite, pentru a ajunge la... scădere. Dar rezultatul nu era cel din... caiet. Mai aveam și alte foi lipsă la apel. Cum și unde or fi pierit?

— Aici! Aici! Aici!

Vocile veneau din coșul de hârtie.

— Ce-i cu voi acolo? Sunteți tefere, după câte văd. N-ați avut nici un accident... Nici de bicicletă, nici de avion, nici...

— Da. Noi avem niște cusururi mult mai mici.

— Și atunci de ce sunteți la cos?

— O, acesta nu e cusurul nostru. E al stăpânului nostru. E nervos. Cum se ivește o mică, o neînsemnată greșală — și din grabă face nenumărate asemenea greșeli — ne rupe. Rupe la fiecare temă cinci-șase foi. Priviți... Trebuia să scrie cuvântul „există”. Pe prima foaie a scris „ezisă”, pe a doua „eczislă”, apoi „ecgzislă”, apoi „esiestă”. De abia pe urmă s-a gândit... să se gândească mai bine.

Ajunsesem la capăt. Dădusem aproape de urma întregului caiet. Acum mă dumirisem. Mai lipseau doar două foi. Întârziau să se ivească, și tocmai mă gândeam, oarecum plăcăsă de toată povestea, să întrerup cercetările, când am auzit o voce:

— Ei, ce faci? De ce stai?

— Aștept încă trei foi. Nu ies la socoteală...

— Cum de nu? Noi suntem.

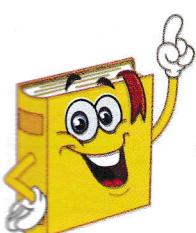
— Bine, dar voi sunteți albe, nepătate, neîndoite! De ce nu sunteți în caiet?

— Pentru că ne-am desprins singure. Așa se întâmplă întotdeauna într-un caiet cu file rupte. Unele se desprind de la sine.

— Și ce să fac cu voi? Să vă așez la loc, în caiet?

— A, nu, răspunseră într-un glas cele trei foi. Folosiți-ne dumneavoastră. Scrieți despre năravul acestor școlari! Caietul acesta s-a terminat tot. Măcar să se termine cu folos... să nu se mai întâmple.

Cele trei foi aveau dreptate. M-am asternut pe scris. Acum povestea este gata și, după cum vedeti, are exact trei foi...

Vocabulary

pojghiță = strat subțire;

molimă = boală cu caracter epidemic, epidemie;

jumulit = curățat de pene;

mister = secret, taină;

aerodrom = spațiu amenajat de unde decolează și unde aterizează avioanele;

a tresări = a face o mișcare bruscă, spontană, în urma unei emoții;

nărav = obicei rău, cusur, viciu.

